

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 3. Assumptionis urbs à Sociis excolitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

extrema deduxit. Refectistamen utcumque viribus, centum leucas ab urbe progressi, Cucuisenses, Guarambaræos, Piraienses, Itatinos, Atiranos, diffitos inter se Paraquariæ populos, Sacerdotibus magna ex parte destitutos, adivere. Sed Deum immortalem, quali fructu? littorales sylvæ excussæ, latebræ sylvestrium hominum indagatæ, sermo divinus ubique sparsus, omnes denique venatorum Apostolicorum industriæ ita depromptæ, ut magna ferorum hominum multitudo, Baptismo aliisque lustrata Sacramentis, quinque mensium spatio, quo hæc venatio duravit, in casses Christi sese implicuerit. In reditu, sacri venatores pænè palmam Martyrii reperere, conspirantibus in utrumque ferocissimis Barbaris, quorum manus non evasisent, nisi, accepto per puerum indicio, torto itinere periculum prævertissent. Triginta ab urbe leucis per Guaicuræorum, in Hispanos nuper rebellium, atque cædibus omnia complementum fines, protegentibus athletas suos Superis, indemnes etiam transiere.

INTERIM Alfonso Barlena, suo more, sermonibus planè divinis, & Sacrorum Administratione, diu noctuque æquè in Indos ac Europæos beneficis, solus numerosam urbem pascebat: donec Joannes Romerus, collectâ per quadringentarum leucarum iter magnâ animarum messe, Socios pro munere lustraturus, ex ultima Tucumania adveniret: qui quidquid ad augendam Dei gloriam faciendum pro tempore putavit, facile confecit. Alfonso Barlenam, recenti ægitudine atque laboribus Apostolicis pænè confectum, debitâ cum veneratione amplexatus, tantisper quiescere voluit. Salonium & Lorençanam honestissimis periculis defunctos, ab sua expeditione reduces, paterno amore excepit. Insuper Salonium, pro re Christianâ fideliter quinquennio in urbe administratâ, religiosi laudibus commendavit. Mox, distributis inter paucos officiis, universos Paraquariæ Ordines, Societatis more, curandis suscepit. Sacerdotes urbis pænè omnes, seditionem movere paratos, cum Episcopi Vicario conciliavit; publica juventutis offendicula amovit; corruptos mores, tum per se, tum per emissarios pueros, qui Christianâ libertate turpium sermonum & juramentorum consuetudinem atque alia vitia carperent, correxit. Quâ in re memoratu jucunda mihi videtur duorum puerorum simplex audacia, toridem cives, quod unico tantum genu flexo Sacro-sanctum Sacrificium indecorè in templo spectarent, reprehendentium: quod adeò venustè & urbanè (summum Regem utroque genu dignum adorari in aurem susurrantes) fecerunt, ut unus civium suo cenfiori equum pro monitione, & alter pretiosa tibialia, narrando prorsus cincinnatulis Europæis exemplo, dono dederint. Inter gravia Concionum negotia Romerus non intermittebat puerorum curam, tantâ cæterorum Sociorum in idem officium propensione, ut ipsemet Barlena, Peruvix & Tucumanix Apostolus, multarumque palmarum vir, in deponantâ ætate nusquam se voluerit ab iis per vices docendis eximium: dicere solitus, rem utilitate metiens, si reviviscerent vires, onus erudiendorum puerorum lubentiùs se, quàm concionum, in summâ celebritate auditorum habendarum, assumpturum. Sed princeps omnium studium erat Indos omni ope juvandi. Romerus tantâ contentione Guaranicè loqui discebat, ut Barlena in suburbanâ excursionem, paucorum dierum opus, ejus concionem cum audisset, non potuerit temperare, quin beatos evangelizantis pedes utrâque manu prehensens summâ veneratione oscularetur. Denique nobiles, cives, plebei, senes, fœminæ, Indi, Æthiopes, Hispani, uno ore fatebantur, post adventum Sociorum planè immutatam Rempublicam. Primores urbis utilitatem, non præsentem solum fructu, sed futuri spe emolumenti æstimantes, quoquo modo enitendum censuere, ut bonum, quod quasi per transfennam experiebantur, perpetuitatem acciperet. Igitur Magistratus civilis, & Quæstores Regii, ad Regem Catholicum litteras mittunt Societatis laudibus plenas, postulantes ut vellet, Regia autoritate interpositâ, Jesu Socios quàm plurimos, imperatâ mansione, submittere: iidem eandem rem ab Claudio Aquavivâ Generali, & Joanne Sebastiano Parricio Provinciali, amplissimis verbis etiam postulavere. Nec his contenti, manum operi admoventes, fundum pro templi & domûs nostræ areâ, commodo urbis

Salonius & Lorençana de vitâ periclitantur.

CAPUT
III.
Assumptio-
nis urbe ab
Sociis excollitur.

Joannes Romerus multa facit memorati digna.

Vitia per pueros utiliter castigata.

Pueros docendâ munus commendatur.

Urbs Assumptionis Societatis sedem postulat.

in loco, sumptu publico coëmère: cuius fundamenta dum jaciunt, Joannes Rómerus, sui muneris non negligens, Joannem Salonium & Marcellum Lorençanani in Guairaniam ad lustrandos pro se Socios amandat.

CAPUT
IIII.
Guairania
lustratur.

1594.

Guairania
Sociorum
labores.

Eidem duo
oppida fun-
dant.

Emmanuël
Ortega laus.

Ea, tñni.

Præstigiato-
ris carver-
sio.

GUAIRANIAM excolere pergebant Emmanuël Ortega & Thomas Fildius, Villaricæ ab hinc quinquennio commorantes. Eò ibatur ex Assumptionis urbe longissimo centum & quinquaginta leucarum itinere, eâ tempestate, incrementibus pluviâ paludibus, pœnè intranabili. Omnia tamen pervicere Salonius & Lorençana, quâ natando, quâ cimbulâ aut equis subinde vecti, quâ nudatis corporibus cum cœnosa eluvione eluctantes, numerosâ animarum prædâ, in obviis Indorum pagis, Baptismi & aliorum Sacramentorum collatione, collectâ. In civitate Regali decem dies commorati, Hispanos & Indos omnes, Sacerdote dudum carentes, ritè expiatos sacro pane pavère, Ethnicos frequentes baptizavère, solutos matrimonii vinculo adstrinxere: ibi cimbæ ex una arbore concavas, cum gratulatoriis Emmanuëlis Ortægæ & Thomæ Fildii litteris, necnon viæ levamentis, sexaginta leucas obviam missas ascendere. Ex itinere sex Indorum oppida, ad Huibai fluminis littora, sacrorum etiam expertia, pluribus ad partes Christi traductis, ingenti cum fructu curavère. Villaricam inveci, post mutæ gratulationis officia, pro munere suo in facta Sociorum inquirentes, humanis viribus majora reperere. Nam in duos illos viros incumberebat immensæ Provinciæ, nullum alium Sacerdotem habentis, onus: quorum munus erat, Hispanis sacra omnia ministrandi, Neophytorum pagos hinc inde sparsos percurrendi, sylvestres homines, semotis in nemoribus degentes, ad humanitatem fidemque capeffendam sollicitandi, adventantes Ethnicos Baptismi ergò erudiendi, dispalatos reducendi. Qui labor pœnè nullus erat, si conferretur cum assiduitate curandorum omnis generis hominum Villaricam confluentium, adeò notabili numero, ut quamvis diu noctuque operi insisterent, fieri tamen non poterat, ut singulorum Confessiones, saltem semel in anno, exciperent. Templum habebant multitudinis capax; & tamen in foro erudiendi erant Neophyti Catechumenique, quorum quatuor quinqueve millia, sacris præcipuè diebus, doctrinæ & Sacramentorum ergò, summâ aviditate concurrebant. Jam verò si pestis grassabatur, nullam quietem fumebant Socii, per abrupta montium, per torrentium faxa per fluminum pericula, per invidia nemora, per infestas præstigiatoribus latebras, per oppidorum & pagorum angulos, agrorum corpora indagantes, ut singulorum animis mederentur. Præterea duo oppida ex reductis Barbaris, operâ eorum, non procul Villaricâ surrexerant; quorum oppidorum inquilinos, ut filios in Christo abs se genitos, omni ope præsertim juvabant. Inter quæ officia ita sibi attendebant, ut nihil præcultu Divino suâque salute antiquius habere viderentur: & profectò tanta opera, quanta narravimus, fieri non poterant, nisi ab hominibus suos mores ad normam instituti nostri exigentibus. Eminebat tamen Emmanuël Ortega sanctitate vitæ, laborum tolerantia, & favoribus divinis, inter eximios Societatis heroës amplissimum locum meritis. Mense integro Villaricæ posito, Salonius & Lorençana, prout jussi fuerant, longè majori, quam antè, æstimatione Socios amplexati, iter suum, oppidis & pagis Apostolico more ubique lustratis, relegere. In reditu, ad Huibai fluminis litus, præter plurimos mortales per Baptismum & alia Sacramenta Christo assertos, insignem cladem Dæmoni intulere, reducto ad humanitatem insigni præstigiatore, qui Hispanum puerum, & Indorum pat, necnon geminos filios suos, phanaticus Abrahami imitator, horrendo ritu, tenebrarum patri sacrificaverat. Nec tacendum alterius Ethnici, ad necem hostem suum quærentis, facinus, qui audito Christianorum præcepto, inimicos odisse vetante, non priùs Baptismum recepit, quam hosti se, publica redintegratæ amicitie significatione, ex lupo repente factus ovis reconciliaret. Sexto postquam discesserant mense, Salonius & Lorençana in Assumptionis urbem reduces tanta, quanta oculis perspexerant, narravère. Quibus rebus cognitis, Alfonso Barsena, Emmanuëlem Ortægæ non dubitavit pleno ore Guairaniæ Apostolum

appellare,